

AANVULLEND VISSENONDERZOEK

KOLKENBOSCH TE HAAFTEN

Colofon

Aanvullend vissenonderzoek

Projectnummer: EZ.13.0028

Versie: 1

Datum: 5 januari 2016

Opdrachtnemer

Exlan
Waalkade 33
5466 SB Veghel

Postbus 300
5340 AH Oss

Locatie

Plangebied Kolkenbosch

Opdrachtgever

Stichting Biomassa Hellouw
Oudenhof 1
4174 GA Hellouw

Contactpersoon

Ing. A. van Zeeland
T: 088-4882929
F: 088-4882102
E: anton.van.zeeland@exlan.nl

Uitvoerders

Ing. A.J.A.M. van Zeeland

Collegiale check

Ing. A.S.M. Ter Beek

ALLE RECHTEN VOORBEHOUDEN. NIETS UIT DEZE UITGAVE MAG WORDEN VERVEELVOUDIGD DOOR MIDDEL VAN DRUK, FOTOKOPIE, MICROFILM, GELUIDSBAND, ELEKTRONISCH OF OP WELKE ANDERE WIJZE DAN OOK, EN EVENMIN IN EEN GEAUTOMATISEERD GEGEVENSBESTAND WORDEN OPGESLAGEN, ZONDER VOORAFGAANDE SCHRIFTELIJKE TOESTEMMING VAN AGRIFIRM EXLAN.

Inhoudsopgave

Aanvullend vissenonderzoek

HOOFDSTUK 1 INLEIDING	4
HOOFDSTUK 2 LITERATUURONDERZOEK	7
HOOFDSTUK 3 CONCLUSIE	9

1

Inleiding

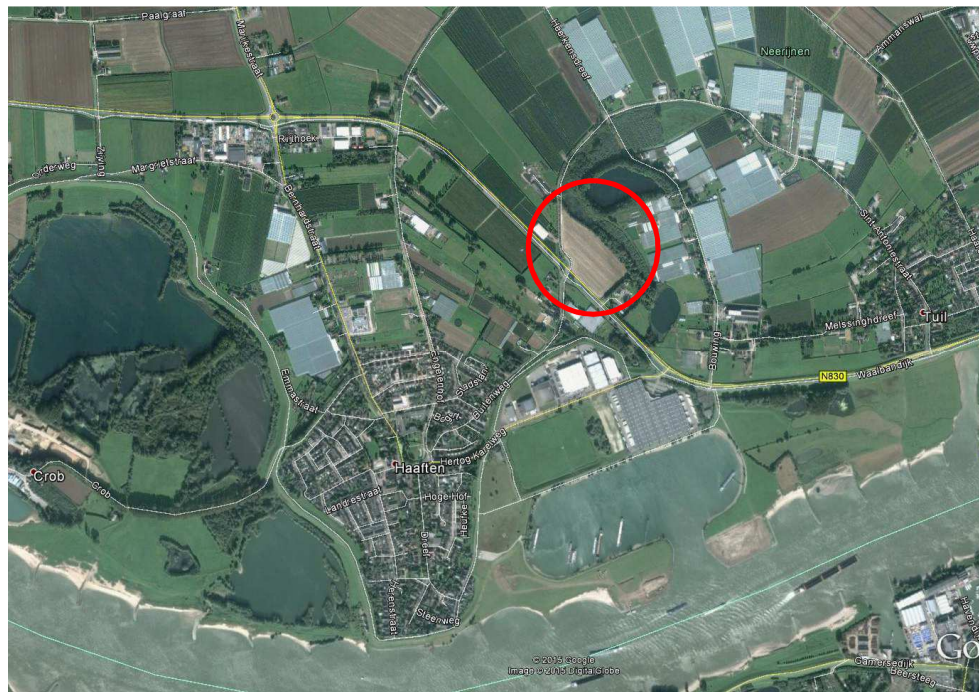
Aanvullend vissenonderzoek

Aanleiding

Op 30 januari 2014 is door Grontmij een Natuurtoets uitgevoerd voor plangebied Kolkenbosch te Haaften. Een quick scan flora en fauna was onderdeel van deze natuurtoets. In deze quick scan staat dat het niet is uit te sluiten dat er in een plas achter de betreffende locatie; kleine modderkruiper, grote modderkruiper en bittervoorn aanwezig zijn. Kleine modderkruiper is een lijst 2 soort. Indien er gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode is dat voor deze vissoort geen probleem. Grote modderkruiper en bittervoorn zijn echter lijst 3 soorten. Indien deze aanwezig zijn en indien deze door de werkzaamheden geschaad worden dient er ontheffing te worden aangevraagd. Omdat mogelijk de plas door bemaling tijdelijk droog komt te staan is er onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van de bittervoorn en de grote modderkruiper.

Plangebied

Het onderzoeksgebied ligt ten noordoosten van de bebouwde kom van Haaften. Het plangebied wordt omgrensd door de Graaf Reinaldweg in het zuidwesten en de Buitenweg in het Noordwesten. Ten zuidoosten van het plangebied ligt een RWZI en ten noordoosten grenst het plangebied aan een groenstrook.

• Afbeelding 1: Onderzoeklocatie plangebied (Bron: Google maps)

Voorgenomen ingreep

Binnen het plangebied wordt een biovergistingsinstallatie gerealiseerd, deze bestaat grofweg uit drie onderdelen. Aan de oostzijde zijn sleufsilos aanwezig waar aangevoerde vaste co-substraten worden opgeslagen. Op het noordwestelijke deel van het terrein zijn diverse opslagtanks aanwezig. Op het zuidelijk deel van het terrein is een verwerkingshal aanwezig.

Aan de noordzijde van het plangebied is een bos gelegen. In het noordwestelijke deel van dit bos is een oppervlaktewater gelegen. Bij de realisatie blijft dit water onaangeroerd, het is echter wel mogelijk dat er tijdelijke verdroging optreedt als gevolg van bronnering tijdens de bouw van de installatie.

Op onderstaande afbeelding is de gewenste situatie weergegeven op een bestaande luchtfoto. Het oppervlaktewater is nogmaals aangeduid in afbeelding 3.

• Afbeelding 2: Beoogde situatie

• Afbeelding 3: Oppervlaktewater ten noordwesten van het plangebied

Op 22 december 2015 is het terrein nader onderzocht. Direct om het oppervlaktewater is veel begroeiing aanwezig. Naast het oppervlaktewater zijn diverse sloten in de nabije

omgeving aanwezig. Deze sloten zijn slechts een deel van het jaar gevuld met water, daarom worden de sloten in het voorliggend onderzoek buiten beschouwing gelaten.

Doel

Doel van het onderzoek is om duidelijkheid te krijgen over de aan-of afwezigheid van de grote modderkruiper en bittervoorn.

2

Literatuuronderzoek

2.1 Grote modderkruiper

De grote modderkruiper is in hoge mate gespecialiseerd aan de omstandigheden in verlandende wateren. Naast een slangachtige lichaam waarmee makkelijk door dichte moerasvegetatie gezwommen en in de modderlaag gekropen kan worden, kan deze vis lucht in zijn darm opslaan en via zijn huid ademhalen. Deze eigenschappen stellen hem in staat om lage waterstanden, waaronder periodieke droogval, en lage zuurstofconcentraties te overleven. Een andere kenmerkende eigenschap van de grote modderkruiper is dat veranderingen in atmosferische druk waargenomen kunnen worden door een morfologische aanpassing van het binnenoor en de zwemblaas. Bij een toenemende luchtdruk reageert hij met onrustige bewegingen. De grote mobiliteit en beweeglijkheid van de grote modderkruiper bij een toenemende luchtdruk is mogelijk een gedragsaanpassing om zich te verspreiden of nieuw habitat te koloniseren bij een stijgend waterpeil ten gevolge van onweersbuien. *

• Afbeelding 4: De grote modderkruiper (bron: www.ravon.nl)

Het stukje moeras ten noordzijde van de plan locatie zou een geschikt biotoop kunnen zijn voor de grote modderkruiper. Daarnaast ligt het plangebied in de kerngebieden van deze soort. Echter in het artikel "Verspreiding en achteruitgang van de grote modderkruiper in een historisch perspectief", geeft aan dat slechts 9% van de modderkruipers in bos voorkomen. De preferentie is toch meer voor een open weide/moeras landschap. Indien de grote modderkruiper in dit ven voorkomt, dan is deze opgewassen tegen tijdelijke verlaging van de grondwaterstand door bronnering bij realisatie van de plannen. Deze soort zoekt juist water met heel veel wisselende waterstanden. Daar de grote vijver achter het plangebied is het onwaarschijnlijk dat deze vijver een geschikt habitat vormt voor de grote modderkruiper.

2.2 eDNA onderzoek grote modderkruiper

Er heeft onderzoek volgens de E-Dna methode plaatsgevonden. Dit is een volgens de soortenstandaard goedgekeurde methode. Bij deze methode worden op een gestandaardiseerde wijze watermonsters genomen. In een laboratorium wordt vervolgens bepaald of er DNA van de grote modderkruiper aanwezig is. Dit DNA komt in het water door o.a. poep en slijmresten van de vis. Indien de grote modderkruiper aanwezig is, wordt er DNA van deze vis gevonden. Als er geen DNA wordt gevonden kan de aanwezigheid van de grote modderkruiper worden uitgesloten.

Er is geen DNA van de grote modderkruiper aangetroffen. Het analyse resultaat is als bijlage 1. Bij dit rapport gevoegd. De aanwezigheid van de grote modderkruiper kan worden uitgesloten.

* (bron: Kranenbard, J. & Bruin, A. de (2009). Verspreiding en achteruitgang van de grote modderkruiper in een historisch perspectief. Stichting SAVON, Nijmegen)

2.3 Bittervoorn

De bittervoorn is een kleine karperachtige van gemiddeld 5 tot 8 centimeter tot maximaal 10 centimeter groot. Bittervoorns komen voor in langzaam stromende en stilstaande zoete wateren. Dit kunnen zowel poldersloten, vaarten, vijvers en plassen zijn, maar ook oeverzones van meren en sneller stromende plantenrijke rivieren en beken. Een goed ontwikkelde onderwatervegetatie of oevervegetatie en een diepte van minimaal 45 centimeter is noodzakelijk. Daarnaast is de aanwezigheid van zoetwatermossels een voorwaarde voor de voortplanting. Deze soort bewoont wateren met verschillend bodemsubstraat, zoals zand, grind, klei en veen. Bodems die bestaan uit dikke lagen modder of slib of bodems van harde klei zijn ongunstig voor zoetwatermossels en daardoor zijn wateren met dit soort bodems ook minder interessant voor de bittervoorn. Bittervoorns kunnen prima in troebel water voorkomen, maar zijn wel gevoelig voor vervuiling. Vooral de zoetwatermossels, waarvan de bittervoorn afhankelijk is, zijn gevoelig voor chemische vervuiling, een toename van het zoutgehalte, veel zwevend organisch materiaal en een weke bodem.*

• Afbeelding 5: De bittervoorn (bron: RVO*)

De plas ligt in het verspreidingsgebied van de bittervoorn en de zoetwatermossel. Bittervoorns komen echter vooral voor in licht stromend water en doordat deze poel juist niet in verbinding staat met ander oppervlakte water is de verwachting dat hier bittervoorns voorkomen heel erg klein. Verder is de plas ongeschikt voor de bittervoorn omdat de plas is omgeven door bomen waardoor de plas vervuild is met blad en slib. De zoetwatermossel (die noodzakelijk is voor de voortplanting van de bittervoorn) is gevoelig voor vervuiling en ook zijn bodems die bestaan uit dikke lagen modder of slib ongunstig voor de zoetwatermossel.

De plas is dus ongeschikt voor de bittervoorn en de zoetwatermossel. Ten overvloede is de oever met behulp van een steeknet, op 18 en 22 januari 2016 op verschillende plekken afgevisd. Er zijn geen bittervoorns en zoetwatermosselen gevonden.

De aanwezigheid van bittervoorns kan worden uitgesloten.

* (bron: Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (December 2014). Soortenstandaard Bittervoorn, versie 2.0. RVO, Zwolle)

3 **Conclusie** en aanbevelingen

Er zijn geen bittervoorns en grote modderkruipers aanwezig.